

**T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
KOP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**KONYA - ISPARTA ÇEVRE DÜZENİ PLANI VE
HAYVANCILIK TESİSLERİNDE KARŐILAŐILAN
MEVZUAT KAYNAKLI SORUNLARIN KONYA İLİNDE
HAYVANCILIĐA ETKİLERİ
RAPORU**

**NİSAN 2012
KONYA**

ÖZET:

İmar kanununun 27inci maddesine göre “Belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar” yapılabilmektedir. Bunun dışında kalan alanlarda yapılmak istenen tarımsal amaçlı yapılar “Çevre Düzeni Planı” hükümlerine tabidir. Söz konusu planda, “fiilen sulanan” veya “ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan” mutlak ve marjinal tarım arazilerinde hayvancılık tesisine izin verilmeyeceği hükmü yer almaktadır.

Et, süt ve yumurta gibi hayvansal kökenli ürünler Türkiye'de fiyat istikrarı ve ihracat-ithalat dengeleri bakımından stratejik öneme sahip ürünler arasında yer almaktadır. Bu ürünlerin üretimi amacıyla büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvancılık yatırımı yapmak isteyen girişimciler "KOP Bölgesi'nde hayvancılık tesisi yapılmasına müsaade edilmesi" konusunda ciddi sıkıntılar yaşadıklarını belirterek KOP Bölge Kalkınma İdaresi (KOP İdaresi) Başkanlığına başvurarak durum hakkında bilgi ve çözüm önerisi talep etmektedir.

Bu amaçla, konu ile yerelde doğrudan muhatap olan İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Konya İl Özel İdaresi, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlüğü ve Konya Ticaret Borsası yetkilileri ile istişare edilmiştir. Sorunun temelde; “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Konya-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı”ndaki sınırlamalardan kaynaklandığı, ayrıca ilave bazı mevzuat sorunlarının da olduğu tespit edilmiştir. Bunun üzerine KOP İdaresi olarak 30.03.2012 tarihinde ilgili kurumlarca koordinasyon toplantısı yapılmıştır.

Toplantıda planın sadece hayvancılık sektöründe yatırım yapmak isteyenleri değil, kısmen diğer tarımsal üretim kollarında yatırım yapmak isteyenleri, kırsal kalkınma destekleri (IPARD) veya kendi özel sermayesi ile girişimde bulunacak yatırımcıları da etkilediği vurgulanmıştır.

Çevre Düzeni Planı, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun ilgili maddeleriyle ve kalkınma planlarıyla çelişmektedir. Plan, kanun hükümlerinin üstünde yer almaktadır. Toprağı koruma amacıyla çıkartılmış bu kanun kapsamında bile sulu tarım arazilerinde hayvancılık tesislerine izin verilmektedir. Çünkü hayvancılık da bir tarımsal faaliyettir.

Çevre Düzeni Planı'ndaki sınırlamaların Sayın Başbakanımız tarafından Nisan ayı başında açıklanan yeni teşvik sistemi kapsamında yatırım yapmak isteyenleri de etkileyeceği muhakkaktır. Konya ve Isparta illeri yeni teşvik uygulamasında 2. Bölge'de yer aldıklarından daha az destek alacak gözükten yatırımcılar ilave olarak Çevre Düzeni Planı sınırlamasıyla karşı karşıya kalacaklardır.

Et, süt ve yumurta üretiminde Türkiye üretiminin ortalama olarak %10'unu tek başına sağlayabilecek potansiyele sahip Konya ili bu plandaki sınırlamalar nedeniyle potansiyelini kullanamamaktadır .

Plan kapsamında önemli bir başka konu da Isparta ve Konya illerinin çevre, coğrafik ve sosyal gelişmişlik açısından aynı plan dahilinde değerlendirilmesinin uygun olmadığıdır. Çünkü Konya İli'nin büyük bir kısmı Konya Kapalı Havzası içinde olmak üzere ova kısmında yer almakta ve Niğde, Aksaray ve Karaman illeriyle birlikte yeni kurulan KOP Bölge Kalkınma İdaresi görev alanı içinde yer almaktadır.

Bu raporda; Konya İl Özel İdaresi tarafından tespit edilen ve Çevre Düzeni Planı kaynaklı sorunlar dışındaki mevzuat sorunları da yer almaktadır.

Sorunun çözümü amacıyla;

1. Kısa vadede; Çevre Düzeni Planı'nın uygulama hükümlerinden VI.4.1'de yer alan; “fiilen sulanan veya ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan mutlak tarım arazilerinde 3194 sayılı İmar Kanununun 27. Maddesi kapsamında kalan hayvancılık amaçlı yapılar hariç, hayvancılık tesisi yapılmasına izin verilmez” ibaresinin kaldırılması,
2. Orta vadede; KOP Bölge Kalkınma İdaresi kapsamında yer alan illeri (Konya, Karaman, Aksaray ve Niğde) kapsayacak ve günün şartlarına uygun bir yeni çevre düzeni planının yapılması düşünülmelidir.
3. Çevre düzeni planından bağımsız olarak Konya İl Özel İdaresi'nce ifade edilen ve hayvancılık tesislerini bir şekilde olumsuz etkileyen ilave mevzuat sorunları ve önerileri de dikkate alınmalı, ilgili kurumlar bünyesinde çözümü üzerinde durulmalıdır.
4. Kırsal kalkınma yatırımları desteklerinden daha etkin faydalanabilmek amacıyla, Orta Vadeli programda ifade edildiği gibi, özellikle tarımsal faaliyetlerin ön planda olduğu bölgelerde kırsal alan tanımlaması üzerinde yeniden bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. KOP İdaresi bu konuda çalışmalar yürütüp öneriler getirecektir.

Raporun bu amaçla KOP İdaresi tarafından Kalkınma Bakanlığı'na arz edilmesi ve bu yolla Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile konunun öncelikli muhatabı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde çözümler üretilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

10.04.2012

1. ÇEVRE DÜZENİ PLANI'NIN ORTAYA KOYDUĞU SORUNUN TEMELİ

İmar kanununun 27inci maddesine göre “Belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar” yapılabilmektedir. Bunun dışında kalan alanlarda yapılmak istenen tarımsal amaçlı yapılar 'Çevre Düzeni Planı' hükümlerine tabidir.

Çevre Düzeni Planı Uygulama Hükümleri kısmında bu konuyla ilgili temel hükümler aşağıda verilmektedir: VI.4.1 Mutlak Tarım Arazileri: “...Örtü altı tarımın yapıldığı, fiilen sulanan veya ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan mutlak tarım arazilerinde 3194 sayılı İmar Kanununun 27. Maddesi kapsamında kalan hayvancılık amaçlı yapılar hariç, hayvancılık tesisi yapılmasına izin verilmez.”

Ayrıca; VI.4.4. Marjinal Tarım Arazileri : “...Örtü altı tarımın yapıldığı, fiilen sulanan veya ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan marjinal tarım arazilerinde 3194 sayılı İmar Kanununun 27. Maddesi kapsamında kalan hayvancılık amaçlı yapılar hariç, hayvancılık tesisi yapılmasına izin verilmez.”

Söz konusu planda, “fiilen sulanan” veya “ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan” mutlak ve marjinal tarım arazilerinde hayvancılık tesisine izin verilmeyeceği hükmü yer almaktadır.

2. PLANIN OLUMSUZ YANSIMALARI

Konya ilinde tarımsal yatırım yapmak veya mevcut işletmelerinin kapasitesini artırmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Konya-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Uygulama Hükümleri nedeniyle yatırım yapamamaktadır.

Planın tesis yapımına müsaade ettiği alanlarda içme, kullanma ve tarımsal üretim suyu temin edilememektedir. DSİ 4. Bölge Müdürlüğü ile yapılan yazışmalarda hayvancılık tesislerinin kurulduğu/kurulacağı sahalar genel olarak yer altı suyu kullanımı açısından tahsislere kapalı olduğundan olası su talebi de karşılanamamaktadır. Bu 2 durum bölgede hayvancılığın gelişmesi bir yana zamanla hayvancılığın yok olması anlamına gelecek sonuçlar doğuracaktır.

Kırsal kalkınma yatırımları desteklemelerinden faydalanma oranı da bu nedenle oldukça düşük seviyede kalmaktadır.

2.1. Plan Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ile çelişmektedir.

Konya-Isparta Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun ilgili maddeleriyle ve kalkınma planlarıyla çelişmektedir. Plan, kanun hükümlerinin üstünde yer almaktadır. Çünkü;

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun 13. Maddesinde “Tarımsal amaçlı yapılar için, projesine uyulması şartıyla ihtiyaç duyulan miktarda her sınıf ve özellikteki arazi valilik izni ile kullanılır” denilmektedir. Bu kanun, toprağı koruma amacıyla çıkartılmış bir kanun olup, bu kanun kapsamında bile sulu tarım arazilerinde hayvancılık tesislerine izin verilmektedir. Çünkü hayvancılık da bir tarımsal faaliyettir.

2.2. Et, süt ve yumurta üretiminde Türkiye üretiminin ortalama olarak %10'unu tek başına sağlayabilecek potansiyele sahip Konya ili sınırlamalar nedeniyle potansiyelini kullanamamaktadır.

Türkiye yumurta üretiminde Konya %14,1'lik üretim payı ile Türkiye birincisidir. Bölgede üretilen yumurta, yurt içi ve yurt dışına pazarlanmaktadır. Son yıllarda yumurta ihracatında önemli artışlar olmuştur. Ege İhracatçı Birlikleri verilerine göre 2011 yılında 286 milyon dolarlık yumurta ihracatı gerçekleşmiştir. Yapılan bu ihracatta Konya İli'nin payı büyüktür. Ne var ki Konya - Isparta Çevre Düzeni Planı nedeniyle yeni yatırımların hızı kesildiği gibi mevcut işletmelerin kapasite artışına da izin verilmemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu 2010 yılı verilerine göre, Konya ili 460.814 sığır varlığı ile Türkiye sığır varlığının % 4,1'ini oluşturmakta, 1.349.248 koyun varlığı ile Türkiye koyun varlığının % 5,8'ini, 115.508 keçi varlığı ile Türkiye keçi varlığının %1,8'ini bünyesinde barındırmaktadır.

Konya İli'nde birçok süt işleme tesisi bulunmaktadır. Yeni entegre tesis yatırımları da yoğun olarak devam etmekte olup, süte olan ihtiyacımız her geçen gün artmaktadır. Konya Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü verilerine göre ilimizde kayıtlı 80 süt işleme tesisi bulunmaktadır. Bunlardan 14'ü günlük süt alımı 50 tonun üzerindeki işletmelerden oluşmaktadır. Bu tür tesislerin kurulmasına 1998 yılında başlanmıştır. Bu tesislerin büyük bir bölümü daha önce mandıra şeklinde üretimini sürdürmekteyken şu anda modern ve teknik açıdan zamana uygun işletmeler haline gelmişlerdir. Türkiye'de üretilen toplam beyaz peynirin % 10'u Konya menşelidir. Bölgedeki işleme tesislerinin en büyük sorunu çiğ süt teminidir. Birçok işletme kapasitesinin altında üretim yapmaktadır. Konya ovasında yeni süt sığırcılığı işletmelerinin kurulması, mevcutlarının kapasitesinin artırılması gerekmektedir.

2.3. Plan hayvan yetiştiriciliği temel ilkelerine ters düşmektedir.

Söz konusu planda sulanan, fiilen sulanan veya ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan mutlak tarım arazilerinde hayvancılık tesisine izin verilmez denilmektedir. Hiç bir hayvancılık işletmesi susuz yapılamaz.

Bitkisel ve hayvansal üretimin bir bütün olduğu ve ancak beraber büyüyebileceği bilinmesine rağmen planda geçen ibareler Konya ilinde hayvancılığın, tarım arazilerinin korunması mantığı ile engellenmesine neden olmaktadır.

Hayvancılıkta yem giderleri toplam giderlerin yaklaşık %70'ine karşılık gelmektedir. Bu nedenle bir hayvancılık işletmesinin karlı, rekabetçi ve sürdürülebilir olabilmesi için su ve kaba yem üretimini kendi işletmesinde temin etmek durumundadır. Bu nedenle yem bitkileri ekimi için bir büyükbaş hayvan başına en az 3 dekar sulanabilir arazi ayrılmalıdır. Bir süt sığırı işletmesinde 1 hayvan için 1 dekar yonca, 2 dekar silajlık mısır ekim alanı tahsis edildiğini kabul edersek bu alanların sulanabilmesi için Konya İli şartlarında yaklaşık 2 bin ton suya ihtiyaç vardır. Hayvanın günlük su ihtiyacı ve ahır temizliği işleri içinde 300 litre suya gereksinim vardır. Bu şekilde bir sığır işletmesinde bir büyük baş hayvan için gereksinim duyulan su miktarı doğrudan ve yem üretimiyle dolaylı olarak yılda yaklaşık 2.1 bin tondur.

Yatırım yaparak ülkemiz hayvancılığının zor dönemlerde rahatlaması için katkıda bulunacak bu girişimciler yatırım maliyetlerinin artması ve girdilerin yüksek olması nedeniyle suyu olmayan alanlarda yatırım yapmamaktadırlar. Hayvancılığı dışarıdan kaba

yem teminine zorlamak karlılık ve rekabeti zora sokmakta, ürün maliyetlerini artırmaktadır. Bu da tüketiciye yansımaktadır.

2.4. Plan mevcut işletmelerin ölçek artırımını fiilen imkansız hale getirmektedir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi bölümünün 180. maddesinde *"Tarımsal işletmelerde genel olarak hayvancılık ve bitkisel üretim bir arada yapılmakta olup, işletmelerin küçük ölçekli ve çok parçalı yapıda olması verimliliğin düşük seviyelerde kalmasına yol açmaktadır."* denilmektedir. Yine aynı planın 186. maddesinde *"Türkiye'de, hayvancılık işletmeleri genelde küçük ölçekli olup, birim hayvan başına elde edilen verimler düşük, yem bitkileri üretimi yetersiz ve suni tohumlama sayısı uluslararası ortalamaların altındadır. Plan döneminde, hayvan başına verimlerin yükseltilerek, hayvancılık üretiminin artırılması amaçlanmasına rağmen, bu alanda sınırlı düzeyde ilerleme kaydedilmiştir."* ifadesi yer almaktadır. Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi bölümünün 501 m addesinde *"AB Katılım Öncesi Yardımlardan da yararlanılarak, tarımsal işletmelerde ölçek büyüklüğünün artırılması yanında, başta üretim teknikleri ve üretim koşullarının iyileştirilmesi olmak üzere, tarım ve gıda işletmelerinin modernizasyon çabaları, belirlenecek öncelikler çerçevesinde desteklenecek ve tarım-sanayi entegrasyonu özendirilecektir."* denilmektedir.

Bilindiği gibi KOP Bölgesi'nde yoğun bir arazi toplulaştırması hamlesi yürütülmektedir. Bunun temel amacı işletme ölçeklerini büyütmektir. KOP İdaresi tarafından hazırlanacak ve Kalkınma Bakanlığı'nca son hali verilecek KOP Eylem Planı ile araziler toplulaştırılacak ve küçük ölçekten büyük ölçeğe bir dizi çiftlikler oluşturulacaktır. Çiftlik mantığının temel amacı bitkisel ve hayvansal üretimin birlikte üretimidir. Hayvancılık işletmesi olmayan çiftlikler yem üretimi ve toprakların organik maddesinin iyileştirilmesinden (ahır gübresi) mahrum olacak hem bitkisel üretim hem de hayvansal üretim rekabetçilikten ve entegrasyondan uzaklaşacaktır.

2.5. Plan bölgede kırsal kalkınma desteklerinden yararlanma oranını düşürmektedir.

Konya ili hayvancılık yatırımları açısından cazip bölge konumunda bulunmaktadır. Diğer illerden gelen bir çok yatırımcı Konya iline hayvancılık yatırımı yapmak istemektedirler. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programı (IPARD) kapsamında hayvancılık yatırımları yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler Konya-Isparta Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planından olumsuz etkilenmektedirler. Avrupa Birliği fonlarından yararlanılarak yapılmak istenen hayvancılık projeleri ruhsat alınamadığından dolayı sekteye uğramaktadır.

Kırsal alan desteklemelerinden nüfusu 20 binden az olan ve mücavir alan dışındaki yerleşim birimleri faydalanabilmektedir. Halbuki Konya İli'nin bazı ilçelerinin (Selçuklu, Meram, Karatay, Karapınar vb.) mücavir alan sınırlarının geniş olması nedeniyle birçok köy bu mücavir alan sınırları içerisinde kalmaktadır. Bu alan dışında kalan yerleşim birimleri ise kırsal kalkınma desteklemelerinden mahrum kalmaktadır.

2.6. Plan bölgede kaçak yapılaşma ve kayıt dışılığı teşvik etmektedir.

Plan devlet desteklerini göz ardı ederek kayıt dışı yatırıma ve bu yolla kayıt dışı ekonomiye de neden olmaya müsaittir. Desteklerle kaybedilen kayıt dışılıkla giderilme yoluna gidilebilecektir.

3. KONYA İL ÖZEL İDARESİ TARAFINDAN ORTAYA KONULAN İLAVE MEVZUAT SORUNLARI

3.1. Karapınar Hotamış 1/50.000 çevre düzeni planının getirdiği ek sınırlamalar yatırımcıya engel teşkil etmektedir.

Söz konusu çevre düzeni planı, 4.5 m yükseklik sınırı getirmektedir. Tarımsal amaçlı yapılacak olan binalarda yükseklik sınırlaması getirilmesi yatırımcıya engel teşkil etmektedir. Yükseklik sınırlamasının alt ölçekli planlarla belirlenmesi daha uygun olacaktır. Ayrıca Konya Isparta Çevre Düzeni Planında plan notlarında yapı emsalleri ve yükseklikler alt ölçekli planlarla belirlenir denilmektedir. Karapınar Hotamış Çevre Düzeni Planında da tarım ve hayvancılık tesislerine de aynı kolaylık sağlanmalıdır. Eski ahırlar küçük pencereci alçak binalar iken günümüzde açık besiler ve yüksek ahırlar tercih edilmektedir.

3.2. Hayvancılık tesislerinde küçük yatırımcıya imar planı şartının bulunması yatırımcılara zorluk çıkarmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü'nün 22/04/2011 tarihli ve B.18.0.ÇED.0.05.03-36013 sayılı yazısında; "... köy yerleşik alanı ve civarı dışında kalan tarımsal nitelikli alanlarda yapılacak yapılardan "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik" kapsamına kalanlar için imar planı yapılmasının gerektiği ..., Köy yerleşik alanlarında köyde yaşayanların **zati ihtiyaçlarını** karşılayacak kadar tarım ve hayvancılık tesisleri imar planından ve de yapı ruhsatından muaftır. Köy yerleşik alan dışında yapılacak olan her türlü tarım, hayvancılık tesisi ruhsata tabidir." denilmektedir.

Resmi Gazete'de,10/8/2005 tarihli, 25902 no' lu yayımlanan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği, Üçüncü Sınıf Gayrisihhî Müesseseler başlığı altındaki 8. Maddesi hükümlerinde;

"8.5 Tiftik, hububat, pamuk, yapağı vb. depolar,

8.13 Bir üretim periyodunda 500-20.000 adet arası tavuk, 500-30.000 adet arası piliç veya eş değeri diğer kanatlı kapasitedeki tavuk veya piliç yetiştirme tesisleri, ..., 20 - 500 adet arası büyükbaş ve 100-1.000 adet arası kapasitedeki küçükbaş ve büyükbaş besi tesisleri, olarak tanımlanmıştır." denilmektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü'nün 22/04/2011 tarihli ve B.18.0.ÇED.0.05.03-36013 sayılı yazısında, "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği" hükümlerine tabi olan tesislerde imar planının yapılmasının zorunlu olduğu ifadesi nedeniyle ilgili yönetmeliğin 8.5. ve 8.13. madde hükümlerine göre yönetmelik kapsamına giren tüm tarım ve hayvancılık tesislerinde imar planı yapılması gerekmektedir.

Konya İl Özel İdaresi'ne yapılan başvurular genellikle 100 büyükbaş ve üzeri hayvancılık tesisi kurma talepli olarak gelmektedir. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre bu talepler imar planına tabi olmaktadır. İmar planı işlemleri göz önüne alındığında küçük ölçekli ve entegre olmayan bu işletmelerin ruhsatlandırma işlemleri süre ve prosedür açısından zorlaşmakta ve yatırımcının isteğini kırmaktadır.

1982 yılından itibaren belediye ve mücavir alan dışındaki alanlarda verilen ruhsatlandırma işlemleri incelendiğinde,

- Büyük ve küçükbaş hayvancılık tesisleri için yaklaşık 113 adet yapı ruhsatı kesildiği,
- Tanzim edilen 113 yapı ruhsatından, 32 adetinin yapı kullanım izin belgesi aldığı,
- Büyük ve küçükbaş hayvancılık tesisleri için 32 adet yapı kullanım izin belgesi verilmesine karşın, vatandaş tarafından bu tesisler adına İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı talebinde bulunulmadığı görülmüştür.

Yukarıdaki rakamlar incelendiğinde 20 büyükbaş veya 100 küçükbaş üzeri tesis kurmak isteyenler ile entegre tesis kurmak isteyen aynı mevzuat trafiğine girmektedir. Yatırımcılar sadece ÇED' e tabii değildirlir. İl Özel İdaresi'nce Ruhsatlandırma süreci prosedür gereği yaklaşık olarak 2 ay sürmektedir. Ancak imar planı gerektiren bir durum ortaya çıktığında bu süreye 2-3 aylık ilave bir süre daha eklenmekte ve halihazır harita yapımı, jeolojik etüt raporu, imar planı yapım maliyetleri ortaya çıkmaktadır. Pek çok girişimci yurtiçi yada yurtdışı teşvik, kredi vb. desteklemelerden mevzuat ve ek maliyetlerden dolayı faydalanamamaktadır.

3.3. Mevcut mevzuata uygun olmayan, kaçak olarak yapılmış hayvancılık tesisleri sayıca çoğunlukta olup, bu tesisler ruhsatlandırılmamaktadır.

İl Özel İdaresi İmar Dairesi tarafından yapılan numarataj çalışmaları neticesinde Konya köyleri ve kırsalında yaklaşık 104.000 adet yapıya kapı numarası verilmiştir. Ruhsat envanteri incelendiğinde ruhsatlı yapı sayısı 3.000 civarındadır. Günümüze kadar yapılmış olan tarım ve hayvancılık tesislerinin büyük çoğunluğunun yapı ve iskân ruhsatının bulunmadığı ve faaliyetlerini bu şekilde sürdürdükleri gözlemlenmektedir.

Kaçak olarak yapılmış tarım ve hayvancılık tesisleri için ruhsatlandırma taleplerinin özünde de devletin tarım ve hayvancılıkla ilgili teşvikleri ile bankaların kredilendirme işlemlerinden faydalanabilmek için iskân ruhsatlı yapı şartının olduğu görülmektedir.

Kaçak yapılan tesislerin cezai işlemleri uygulandıktan sonra verilen, yapıların imara uygun hale getirilme sürecinde de yapıların fiziki durumu, yapılaşma nizamı, yapı yaklaşma mesafelerinin mevzuata aykırı olmaması ve kurum ile kuruluşlarca uygun görüş çıkması durumunda ruhsatlandırılma yapılmakta, bu uygulama neticesinde genel olarak mevcuttaki yapı stoku imara uygun olmadığı için ruhsatlandırılmamaktadır.

İmar Kanununun 32. madde'sinde: *“Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.”* denilmektedir.

Özellikle küçük üreticilerin korunması için tarım ve hayvancılık tesislerinin İmar Kanunu'nun 32inci ve 42inci maddelerinden muaf tutulması gerekmektedir. Her ne kadar 42inci madde de “ 27inci maddeye göre il özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zatî maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi halinde yapı sahibine üçyüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, üçyüz Türk Lirasından az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır. ” ibaresi olsa da kırsal kesimde yaşayan insanımızın maddi gücü ve mevzuat bilgisi göz önünde tutulduğunda, bu düzenlemelerin yetersiz kaldığı görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Mevcut plan; sulanan alanlarda yeni yapılacak hayvancılık tesislerine izin verilmesini engellemekte, daha önceden yatırım yapılmış işletmelerin ise işletme kapasite artışına engel olmaktadır. Bu durum KOP Eylem Planı kapsamında halen yürütülmekte olan yeni sulama projeleriyle genişleyebilecek sulama sahaları nedeniyle hayvancılık sahalarının daraltılması anlamına gelmektedir.

Bu nedenle;

1. Kısa Vadede; Çevre Düzeni Planı'nın yeniden değerlendirilerek 11.11.2008 tarih ve 27051 nolu çevre düzeni planlarına dair yönetmeliğin çevre düzeni planlarının revizyon, ilave ve değişikliklerine imkan veren 9. maddesi kapsamında çözüm bulunmalıdır. Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğin, revizyon, ilave ve değişikliklerin yapılması ile ilgili 9. Maddesinin c, ç, d ve g bentlerine göre, Konya – Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı uygulama hükümlerinden VI.4., VI.4.1. ve VI.4.4. maddelerinden; tarımsal amaçlı yapılar için “fiilen sulanan veya ilgili kurum ve kuruluşlarca sulama projesi kapsamında olan” ibaresinin kaldırılması gerekmektedir.

2. Orta Vadede; Isparta ve Konya illerine coğrafi açıdan bakıldığında; Isparta ili ile Konya ili sadece Konya İli'nin dağlık vasa sahip ve arazileri göreceli olarak küçük ve parçalı olan ilçeleri bakımından benzerdir. Bu alan ilin yaklaşık %38'ini fakat küçük ve dağlık alanlarını kapsamaktadır. Hayvancılığın verimli ve entegre yapılabileceği ova kısmı ise geriye kalan alanı (%62) oluşturmaktadır. Ova olarak Aksaray, Karaman ve Niğde'nin önemli bir kısmı Konya Kapalı Havzası içinde yer aldığından 642 Sayılı KHK ile kurulan Kalkınma Bakanlığı KOP Bölge Kalkınma İdaresi kapsamında bu 4 il yer almıştır. Bu nedenle yeni çevre düzeni planının Konya, Karaman, Aksaray ve Niğde kapsayacak ve günün şartlarına uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

3. Raporun 3. kısmında Konya İl Özel İdaresi'nce ifade edilen sorunlar hakkında ilgili/yetkili makamlar bünyesinde girişimler yapılmalıdır.

4. Kırsal Alan tanımlaması ve Kırsal Kalkınma Desteklerinin yeniden değerlendirilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Bu konularda KOP Bölge Kalkınma İdaresi ve bu rapora katkıda bulunan kurumlar katkı ve işbirliğine hazırdır.

10/04/2012

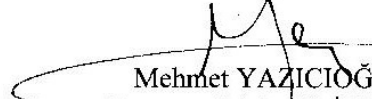
KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
KOP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

Rapora Katkı Sağlayan Kişiler ve Kurumları

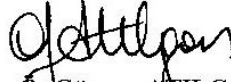

Mehmet KAÇMAZ
İl Özel İdare Genel Sekreteri

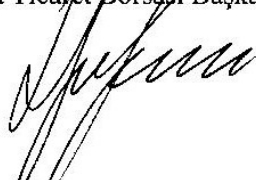

Mehmet YAZICIOĞLU
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İ.Bülent ALPARSLAN
Gıda, Tarım ve Hayvancılık
İl Müdürü

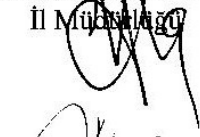

Ali ERGİN
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı
Destekleme Kurumu İl Koordinatörü

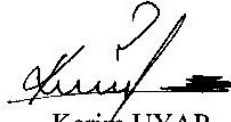

M. Uğur Kaleli
Konya Ticaret Borsası Başkanı

Ö. Gürsoy ATILGAN
İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel
İyileştirme Müdürü

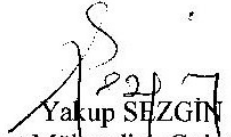

Ali ÖZCAN
Şube Müdürü, Şehir ve Çevrecilik
İl Müdürlüğü

Mevlüt PINARKARA
İnşaat Mühendisi, KOP BKİ

Abdurrahman AYAN
Ziraat Mühendisi, KOP BKİ

Kerim UYAR
Harita Mühendisi, KOP BKİ

Nihal FERİÇOLAK
Mimar, Şehir ve Çevrecilik
İl Müdürlüğü

Yakup SEZGİN
Ziraat Mühendisi, Gıda Tarım ve
Hayvancılık İl Müdürlüğü